

<http://www.arianafghanistan.com>

۱۲ جولای ۲۰۲۰

خلیل الله معروفی

هیچ زبان برتر از زبان دیگر نیست!!!

مطلب حاضر را حوفاً يك ماه پیش و دقیقاً به تأریخ پانزدهم جون ۲۰۲۰ یادداشت کرده بودم، که نسبت معادیری همانطور در خامکوک ماند. اینک، که فرصتی دست داده است، سر و ریشش را تراشیده و تقدیم خواننده عزیزش میکنم.

در مقاله مولوی "محمد ایمل خان" مؤرخ ۱۳ جون ۲۰۲۰ "آریانا افغانستان آنلاین"، که به زبان ملی پشتو نوشته شده ولی عنوان دری «ما و میراث فکری گذشتگان» گرفته است، یک سلسله مطالب راجع به دین اسلام و مکاتب فقهی تذکار یافته است، که حنفیان چه گفتند و معتزله چه سفندند و دیگران چه میگفتند

با متن مسلکی آن، که مضمون مختص به فهم معارف اسلامی دارد، تماس نمیگیرم، چون در زمینه معلوماتم ناچیز و اندک است. مگر تا جائی، که به زبانهای عربی و دری (فارسی) ارتباط میگیرد، میخوام در برابر این نظر عامیانه و بی پایه و بی مایه وی بایستم، وقتی مینویسد:

«... نو واضح به وایم چی فارسی هیخکله در عربی همتا کیدلی نشی و نه کومه ژبه، اصلاً که د فارسی خخه عربی کلمات یا توری وایستل شی نو نه به فارسی ادبیات پاتی شی او نه ژبه»
"مولوی ایمل خان" در جمله فوق خود نکات ذیل را گنجانیده است:

– که نه زبان فارسی (دری) و نه کدام زبان دیگر جهان هرگز همتای زبان عربی شده نمیتوانند؛ یعنی با "زبان عربی" برابری و همسری و همترازی کرده نمیتوانند

– که اگر کلمات و حروف الفبای عربی را از زبان فارسی (دری) بکشیم، نه ادبیات فارسی (دری) باقی میماند و نه حتی خود زبان فارسی (دری)!!! سبحان الله بدین اجتهاد!!!

اجتهاد در دین کار ملا و مولوی و آیت الله و ... بوده است، مگر اجتهاد "ملا و مولوی و آیت الله" بیگانه با اساسات زبان، در مورد "زبان"، کاریست شبیه آن، که "اسپ را از دُنْب قیزه کنند!!!"

هر دو ادعای "ملا صاحب ایمل" باطل است و ضمن سطور آتی بطلان آنها را ثابت میسازم:

از نگاه علم مُدرن زبانشناسی یا زبانشناسی مُعاصر – که یگانه دانش موثّق و معتبر در مطالعه زبانهای عالم است – هیچ زبانی برتر و یا کمتر از زبان دیگر نیست. چون هر زبان احتیاجات اهل زبان و گویندگان خود را به وجه اتمّ و اکمل و بدون کم و کاست برآورده ساخته میتواند. پس در جهان نه زبان "بهتر" وجود دارد و نه زبان "بدتر". ازین خاطر زبان "عربی" یا کدام

زبان دیگر را بر زبان "دری" و یا زبانهای دیگر جهان رُحجان دادن، کفر مطلق زبانشناسیست!!!

یک زمانی پوهاند "سید خلیل الله هاشمیان" صاحب نیز "زبان عربی" را برتر از "زبان دری" قلمداد کرده بودند. و بگذارید، که در زمینه قصه ای را پیش بکشم:

چارده پانزده سال پیش وقتی با "استاد سید خلیل الله هاشمیان" مکاتبه و به اصطلاح زیبای عامیانه، "خط و خط روی"، داشتم، باری برایم این مطلب را نوشتند:

در زمانی، که ایشان به حیث استاد ادبیات مصروف تدریس در پوهنځی ادبیات بودند، ریاست آن پوهنځی تصمیم گرفت، که یک کورس ششماهه صرف و نحو عربی را برای استادان ادبیات آن پوهنځی دائر نماید. و نوشتند، که کدام ملا و مولوی از دارالمعلمین عربی کابل می‌آمد و برایشان درس عربی میداد. و در آخر هم به صراحت نوشتند، که در ختم این کورس، کسی چیزی نیاموخت و درسهای عربی همه به عبث رفتند

نامه استاد "پوهاند سید خلیل الله هاشمیان" به خط خودشان در نزد من موجود است و به رسم یادگار در آرشیف مکاتیب و اسنادم، محفوظ نگه داشته میشود!!!

صرف نظر ازین اقرار جناب "استاد هاشمیان" مبنی بر عدم دسترس ایشان به "زبان عربی"، مقالات فراوان "استاد هاشمیان" همین حالا موجودند، که از ورای آنها، عدم آگاهی استاد هاشمیان را در دستور زبان عربی میتوان استنباط کرد!!!
هفتم ازین تذکر اینست، که چطور "استاد پوهاند هاشمیان" با وجود فقدان اطلاع لازم و کافی لاقلاً از "زبان عربی"، چنین ادعائی را به میدان می‌اندازند؟؟؟

"استاد هاشمیان" در رشته زبانشناسی در امریکا تحصیل کرده بود و سابقاً باربار و به زبان حال و قال ضمن مقالات خود میگفت، که: «هیچ زبان بر زبان دیگر ارجحیت ندارد و هیچ زبان را فقیر یا غنی نمیتوان قلمداد کرد!!!»
با وجود این تیز "استاد هاشمیان"، که کاملاً درست و اصولی و مطابق به اساسات علم زبانشناسی میباشد، در اواخر عمر - شاید از ترس حضرت عزرائیل - بر نصوص زبانشناسی پای گذاشته و فرمود، که:

«چون عربی زبان قرآن است، پس برتر از زبانهای دیگر است!!!» (نقل به معنی)

و این یک فرضیه "غیر علمی" و کاملاً غلط و باطل است!!! هر دو فرموده استاد "داکتر هاشمیان مرحوم" را میتوان در آرشیف مقالات ایشان در پورتال "افغان جرمن آنلاین" از نظر گذشتاند.

و ازین قصه اگر بگذریم؛ هیچ برایم معلوم نگشت و واقعاً ندانستم، که آقای "مولوی ایمل" به کدام دلیل این تیز غلط و باطل را به میدان می‌اندازد؟؟؟ ادعای مولوی صاحب را تکرار میکنم:

- مولوی صاحب "ایمل خان" ادعاء میکند، که اگر حروف عربی را از زبان فارسی (دری) حذف کنیم، نه تنها خود این زبان، بلکه ادبیاتش نیز از بین میرود و محو میگرددند!!! من مگر میگویم، که:

۱ - یک زمانی زبان "تخاری یا طخاری"، که مادر "زبان دری" شناخته شده است، به رسم الخط "یونانی" نوشته میشد و کتیبه سنگی یا سنگنوشته بسیار مهم و معروف "سرخ کوتل بغلان"، که در موزیم کابل محفوظ است، ثابت میسازد، که این زبان با الفباء و رسم الخط دیگر هم نوشته شده است. بلی و صد آری و بلی، که این کتیبه، "مادر زبان دری" را با الفباء یا رسم الخط "یونانی" نشان میدهد!!!

۲ - در زمان "مصطفی کمال اتاتورک"، برای زبان ترکی (همین ترکی مودرن، که ترکی استانبولی ست) رسم الخط لاتین را جایانشین رسم الخط عربی ساختند، ولی زبان ترکی نه تنها نمرد و از بین نرفت، بلکه به گفته عوام کابلی "زنده و زار" موجود است و هرگز و هرگز نخواهد مرد!!!

۳ - همین حالا صد در صد امکان دارد، که برای زبان دری یک رسم الخط "غیر عربی" را اختیار کنیم. علاوه بر آن میتوان زبانهای "پشتو و دری و کردی و بلوچی و غیرهم" را با الفبای لاتین نوشت، بدون این، که به شأن این زبانها صدمه ای برسد.

۴ - همین حالا کلمات دری و پشتو و هر زبان دیگر را با الفبای "فونتیک"، که حدوداً یک صد حرف و علامت دارد، مینویسند، تا تمام کوائف لفظی و صوتی لغات دری و پشتو و ... را دقیقانه و بدون کم و کاست، به کتابت درآورند، چون

"الفبای عربی" ذاتاً یک "الفبای ناقص" است؛ نه تنها برای خود "زبان عربی" بلکه بیشتر برای زبانهای چون "دری و پشتو"، زیرا نه همه مخارج صوتی این زبانها را افاده کرده میتواند و نه هجاهای کوتاه را:

– از همین خاطر کلمات را اعرابگذاری میکنند و نمونه واضح آن را در قرآن عظیم الشان میبینیم، که همه با "زیر و زیر و پیش و شد و مدّ و تنوین" مزین گشته است، تا تلفظ را به صورت واحد و یگانه درآورده و از چندگانگی تلفظ جلوگیری نماید.

– ایجاد حروف اضافی "پ چ ژ گ" در زبان "دری" و حروف "ت خ ح د ر ی ب ن ک ی ی"ی زبان "پشتو" از همین سبب به الفباهای "دری و پشتو" ضمیمه گشته اند، تا همه اصوات ملفوظ این دو زبان افاده شده بتوانند!!!

۵ – به قرار کتاب معتبر "تاریخ زبان فارسی" اثر داکتر نائل خانلری – استاد نامدار و فقیه ادبیات و زبانشناسی پوهنتون تهران – کامل ترین الفباء، الفبای "زبان اوستائی" بوده است، که "چل و هشت حرف" داشت و قادر بود تمام اصوات زبان اوستائی را به شکل احسن و اکمل ارائه و افاده کند. و جهت معلومات مزید خواننده عزیز، میگویم، که زبان "اوستائی" مادر زبان "تخاری" و گویا مادرکلان "زبان دری" است. به قرار نوشته های مرحوم "استاد هاشمیان"، زبانهای "دری و پشتو"، هر دو از مادر "اوستا" زاده شده اند.

آقای "ملا ایمل" ادعاء دارد، که هیچ زبان دیگر همتای زبان عربی شده نمیتواند!!! جهت باطل ساختن این فرضیه غیر علمی، سطور ذیل را تقدیم خواننده عزیز میکنم:

– زبان "عربی" از جمله زبانهای "اشتقاقی" شمرده میشود، که از مادر زبانهای "سامی" زاده شده است. زبان "عبری" نیز یکی از فرزندان مادر "سامی" میباشد. "زبان اشتقاقی" به زبانی گفته میشود، که در آن کلمات، هرکدام از ریشه خاص خانواده خود اشتقاق یافته باشند. همین خاصیت "اشتقاقی بودن" زبان عربی است، که مجموعه لغات و کلمات مندرج در زبان عربی را محدود میسازد. ازین خاطر تعداد تمام لغات و کلمات موجود در زبان عربی در یک ساحه معین، محدود میگرددند.

– در حالی، که زبانهای "دری و پشتو و بلوچی و کُردی و اکثریت مطلق زبانهای اروپائی"، از مادر "هند و اروپائی" زاده شده اند، که همه زبانهای "ترکیبی" یا "التصاقی" میباشدند. درینجا هیچ محدودیتی در ساختمان لغات موجود نیست، ازین سبب مثلاً در زبان دری تعداد مجموعی لغات و کلمات، به مراتب بیشتر از مجموعه لغات زبان عربی میباشد.

این، که ملاصاحب "ایمل خان" ادعاء دارد، که "اگر لغات عربی را از زبان دری بیرون بکشیم، زبان دری از بین میرود!!!"، قطعاً واقعیت و حقیقت ندارد. هر زبان بر پایه های دستور زبان خود، استوار است، نه بر پایه لغات و کلمات آن. من میگویم، اگر همین امروز تمام لغات "زبان دری" را با لغات و کلمات زبانهای فرنگی تعویض بکنیم، باز هم "زبان دری" زنده خواهد ماند، در صورتی، که گرامر آن زنده بماند و تا گرامر زنده است، زبان نمیمیرد!!!

یک نکته بسیار زیاد مهم را باید بدانیم، که در زبانشناسی مُعاصر، "زبان گفتار" را "اصل زبان" می شمارند، که عمرش تقریباً به اندازه "عمر انسان" است؛ نه "زبان مکتوب" را، که یک زبان مستحدث است و عمرش به مشکل میتواند از "پنج هزار" سال تجاوز کند. به فرموده "استاد هاشمیان مرحوم"، زبان مکتوب یک مینوت مغشوش و مشوش از زبان محاوره و گفتار است، چون "زبان مکتوب" به هیچ وجه تمام ظرافتها و باریکیهای صوتی "زبان محاوره" را افاده کرده نمیتواند!!!

"ملا ایمل خان" وقتی اصل "زبان" را، که "زبان شفاهی" است، مدّ نظر بگیریم، در آن "حروف" هیچ رولی را بازی نمیکند.

(خلیل الله معروفی – همبورگ – ۱۵ جون ۲۰۲۰)

هیچ زبان برتر از زبان دیگر نیست!!!

Marooft_k_heech_zobaan_bartar_az.pdf